

Kees en Inge den Hartog

Zowel piemontese- als witblauwe dieren bevolken de stallen van de familie Den Hartog. Ze besteden maximale zorg aan de kalveren en het afmesten van de stieren.

Wijk en Aalburg

Beroep:	fokker/afmester
Ras:	piemontese en witblauw
Aantal stuks:	130 dieren

De groep piemontesekoeien met hun kalveren staat al ongeduldig te wachten wanneer Inge den Hartog het grasland in stapt. Iedere dag verzet ze de draad een paar meter, zodat de dieren steeds vers gras krijgen. 'Het is een droog voorjaar, de grasgroei is beperkt. Door de koeien dagelijks een kleine strook gras te geven benutten we het gras maximaal', legt Inge uit. 'Piemontesedieren lopen en liggen graag in lang gras, terwijl onze witblauwen meteen beginnen te grazen en veel minder gras verspillen.' Samen met haar man Kees (43) en hun drie kinderen houdt Inge den Hartog (42) in Wijk en Aalburg 130 dieren van zowel het piemonteseras als het witblauwas op dertig hectare. Twee derde bestaat uit piemonteses, die Inge om-

Geen verschil in uiteindelijk financieel resultaat tussen piemontese en witblauw bij familie Den Hartog

Perfectionisme in stieren mesten

De pasgeboren kalveren van Kees en Inge den Hartog worden enkele weken tweemaal per dag individueel naar hun moeder gebracht om ze te laten drinken. Dat is arbeidsintensief, maar het levert wel handzame dieren op die maximale aandacht krijgen.

tekst Jaap van der Knaap

schrijft als sterke koeien. 'Ze hebben weinig verzorging nodig. Ze hebben harde klauwen, alleen in geval van nood is een keizersnede nodig en ze zijn zelden ziek. Als er een griepvirus door de stal gaat, zie je de ziekteverschijnselen als eerste bij de witblauwen.'

Arbeidsintensieve kalveropfok

Toch is familie Den Hartog zeker ook fan van het witblauwe ras, met name om de vleeskwiteit en de betere prijs per kilo. 'Slagers en afnemers kennen het piemonteseras veel minder goed en dat merk je in de prijs. In afmestgewicht zijn de stieren van beide rassen even zwaar, maar er zit wel een gewichtsverschil bij de afgemeste koeien', vertelt Kees. 'Daartegenover is het slachtingspercentage bij

de piemonteses wel hoger, ze hebben fijner bot dan de witblauwen. Als je alle kosten en opbrengsten rekent, houd je hetzelfde geld over en zit er geen verschil tussen de rassen.'

Financieel is er daarom geen reden om uitsluitend voor één ras te kiezen. 'De witblauwe heeft een hoger aaibaarheidsgehalte', zo wijst Inge op nog een verschil. 'Op stal zijn de piemontesedieren vriendelijk, maar in het land houden ze veel meer afstand.'

Om ook de piemonteses hanteerbaar te maken, worden kalveren de eerste levensmaanden handmatig bij de moeder gezoogd. De afgekalfde koeien staan op de grupstal en tweemaal per dag worden de kalveren vanuit het aangrenzende kalverhok bij de moeder gebracht. 'Dat

Dafyddzoon Joop (midden) dekt voor het tweede seizoen de witblauwen

is arbeidsintensief,' beaamt Inge, 'maar op deze manier krijgen ze van ons maximale aandacht en zijn ze van jongs af aan gewend aan mensen. We zien ook meteen of een kalf goed drinkt of dat ze ziek is. We hebben nog nooit een kalf verloren als gevolg van diarree.'

Zelf samengestelde brok

Kees is werkzaam als procesoperator bij voerfabrikant De Heus. De kennis die hij daar opdoet, gebruikt hij op het eigen bedrijf. Zo heeft hij voor het afmesten niet alleen een eigen rantsoen, maar zelfs een eigen krachtvoerbrok ontwikkeld. Het hoofdbestanddeel van het rantsoen is mais, aangevuld met aardappelen. Jaarlijks wordt er 4 hectare mais aangekocht. 'Afmesten is maatwerk', aldus Kees, die uitlegt dat alle jonge dieren twee seizoenen buiten lopen. 'In september komen de af te mesten stieren naar binnen en in veertien dagen schakelen we ze over op een rantsoen van onbeperkt mais en een aantal kilo's aardap-

pelen en krachtvoer.' Aan het eind van het afmesten krijgen de stieren maximaal 8 kg brok en onbeperkt aardappelen. 'Aardappelproducten zijn onmisbaar bij afmesten', stelt Kees. 'Het rantsoen bevat energie, eiwit is minder belangrijk.' Het zelf samengestelde krachtvoer bevat 13 procent eiwit en er wordt geen gras of hooi gevoerd. 'Voldoende structuur is wel belangrijk in een rantsoen met zoveel energie. Daarom mesten we de stieren af in de potstal en krijgen ze iedere dag vers stro om op te liggen. Je ziet dat ze van het stro naar behoefte ook wat opnemen.'

Extra aandacht is er ook voor de mineralenvoorziening. Zowel jongvee, drachtige koeien als zogende koeien krijgen op maat gemaakte mineralen. 'Sinds we mineralen voeren, hebben we erg goede vruchtbaarheidsresultaten', aldus Kees. 'Jaarlijks dekken drie stieren veertig dieren tijdens het weideseizoen. Bij het opstallen controleren we de koeien op drachtigheid en afgelopen jaar lag die op

100 procent bij een gemiddelde tussenkalftijd van 362 dagen. Dat was een opsteker en motivatie om nauwkeurig mineralen te blijven voeren.'

Dekstier na DNA-onderzoek

Bij de witblauwe koeien dekt de stier Joop voor het tweede seizoen. Joop werd gekocht als kalf om af te mesten, maar hij viel op tussen zijn soortgenoten. 'We kopen jaarlijks een aantal meststiertjes aan via handelaar Ron Friedeman, veelal verbeterd roodbonten of witblauwen. Joop viel op vanwege zijn lengte en hoogtemaat. Ik zag hoe Joop zich ontwikkelde en wilde hem wel als dekstier inzetten, maar dan alleen als zijn afstamming bekend was. Zijn moeder bleek een stamboekkoe te zijn en DNA-onderzoek vestigde vervolgens dat Joop een zoon is van Dafydd.' Joop heeft zich enorm ontwikkeld en is vooral in hoogtemaat en lengte een imposante verschijning.

Ippozoon Big Boss dekt het gros van de piemontesekoeien. Den Hartog kocht hem van Jan Nijhof uit Holthe nadat Big Boss in Enter in 2009 kampioen was geworden en vanwege zijn goede karakter. 'We selecteren op goede moedereigenschappen, karakter, mate en luxe. Moedereigenschappen en karakter staan voor ons bovenaan, omdat niet alleen wij, maar ook onze kinderen veel met de dieren omgaan. Dan kun je geen nerveuze dieren gebruiken', legt Inge uit.

Kees noemt Joop als voorbeeld. 'Joop kwamen we afgelopen winter tegen op de voergang, hij was losgebroken. Maar ik kon hem eenvoudig een halster omdoen en met wat brok naar zijn plaats lokken. Ook al is Joop al vier jaar oud, hij blijft vriendelijk. Dat bedoelen we met het zoeken naar dieren met een hoog aaibaarheidsgehalte.' |

Door het droge voorjaar krijgen de koeien dagelijks een strook vers gras. Zo gaat al het gras schoon op